

PARAULES AMB MOTIU DE LA CONCESSIÓ A JOAN BASSEGODA NONELL DE LA MEDALLA D'OR DE LA REIAL ACADEMIA CATALANA DE BELLES ARTS DE SANT JORDI*

Avui l'Acadèmia ret homenatge a un personatge extraordinàriament singular: Joan Bassegoda Nonell, doctor arquitecte titulat el 1956, professor de l'Escola d'Arquitectura des del 1960 i catedràtic des del 1968, restaurador de monuments, historiador de l'arquitectura i acadèmic. Bassegoda és membre d'una de les famílies més arrelades durant cinc generacions a l'arquitectura, la historiografia artística i, en general, la cultura de Catalunya.

Joan Bassegoda com arquitecte s'ha dedicat preferentment a la cura de grans monuments del passat: la catedral de Barcelona, Santa Maria del Mar o el Gran Teatre del Liceu, per exemple, han estat objecte de la seva atenció. Per a un historiador de l'art com jo, però, la part de la seva tasca que m'afecta més d'aprop és la d'historiador de l'arquitectura. Ell és sens dubte l'home que coneix més detalladament l'obra d'Antoni Gaudí, a qui ha dedicat multitud de llibres i treballs que van des de la divulgació més planera a la investigació més profunda. Ha estat molts anys titular de la Càtedra Gaudí, l'arxiu i la biblioteca de la qual ell ha convertit en un fons molt ric de documents essencials per a fer la història de l'arquitectura d'aquest país, i un lloc de peregrinació per als que volen conèixer-la de primera mà. De la seva obra gaudiniana escrita només cal esmentar aquí el seu volum *El gran Gaudí* (Ausa, Sabadell 1989), que ressegueix pas a pas l'obra del gran arquitecte modernista i és guia imprescindible pel coneixement de la que sens dubte és la figura més important de l'art català modern, si no ho és de l'art català de totes les èpoques.

Però etiquetar Bassegoda de gaudinista seria del tot incomplet. Quan se'm va encarregar, fa prop de vint anys, per part d'Edicions 62, la història de l'art català vuitcentista, vaig haver de tractar de gran nombre d'arquitectes dels quals no vaig trobar altra notícia que articles de Bassegoda. La major part d'aquells articles, enca-

* Acte realitzat el dia 15 de novembre del 2000.

ra avui del tot imprescindibles, no eren publicats en llibres o revistes solemnes sinó en la premsa diària, i ens donen un perfil molt característic del seu autor i de la seva època d'estudiar gairebé diria que amb urgències, i comunicar als quatre vents allò que més l'interessa; l'obra dels seus col·legues arquitectes del passat. Si tirem una mica més enrera en el temps, i no ens movem d'aquesta casa, Bassegoda és també el gran biògraf de la Llotja de Mar que ens acull, en un llibre, bell i alhora documentat, que edità la Cambra de Comerç el 1986. Quan el 1993 fou publicada la bibliografia de Bassegoda, amb motiu de les seves bodes de plata amb la càtedra, fins aleshores el nombre de títols d'ell recollits vorejava els mil tres-cents.

D'altra banda, Joan Bassegoda és un home molt dotat per a la divulgació en el contacte directe amb el públic; si els seus escrits no periodístics són normalment erudits i plens de dades, les seves conferències compaginen la informació amb un humor càustic i una vivacitat que més d'un cop arriben a un grau de brillantor espectacular, gràcies a la qual Bassegoda ha obtingut una audència fidel i devota com a conferenciant.

Joan Bassegoda així mateix ha estat un gran puntal d'aquesta Reial Acadèmia des de molts llocs: primer com acadèmic numerari (electe el 1970), després com a Secretari General (del 1970 al 1978) i posteriorment com a President (del 1990 al 1998), i la seva tasca aquí ha estat dinàmica, apassionada i combativa. Ara vol continuar la seva vinculació a l'Acadèmia com a membre supernumerari.

Malgrat ser un irònic, Bassegoda és un home de fe –i no em refereixo ara només a la fe en el més allà sinó a aquella fe que alguns tenen a les petites coses d'aquest món–, i gràcies a això ha tirat del carro d'aquesta Acadèmia amb personalitat i decisió. Ho va fer amb un estil molt personal. La seva dedicació a la institució ha estat tal que sovint hauria pogut dir, parafrasejant Lluís XVI, «l'Acadèmia sóc jo». Aquest ínclit representat de la *droite diabolique*, com ell mateix es definí en contraposició a la *gauche divine*, és un treballador incansable, un grafòman impenitent i un polemista temible. Sovint sembla que la seva activitat més gratificant sigui la de nedar contra corrent. Llàstima que fos massa jove per a que Josep Pla l'hagués tractat amb plenitud; de segur que d'haver-ho fet n'hauria escrit un homenot dels més sucosos. Si avui la Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi té un pes en la vida cultural catalana és gràcies a què Bassegoda –com abans el seu predecessor Frederic Marès– se la va prendre molt seriosament i va lluitar de manera incansable per a que molt més que una entitat honorífica fos un veritable instrument pràctic en defensa del nostre Patrimoni artístic. La medalla d'or d'aquesta institució, doncs, Joan Bassegoda Nonell la te ben guanyada.

FRANCESC FONTBONA